

**Zpráva Akreditační komise
o hodnocení doktorských studijních programů
na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze**

září 2011

O hodnocení doktorských studijních programů rozhodla Akreditační komise (dále jen AK) v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), na svém zasedání 13. – 15. září 2010. Pro hodnocení doktorských studijních programů (DSP) na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity (dále jen PEF ČZU) AK jmenovala na svém zasedání 12. – 13. dubna 2011 účelovou pracovní skupinu (dále jen ÚPS) ve složení: prof. PhDr. Jana Geršlová, CSc. (předsedkyně), prof. Ing. Evžen Kočenda, Ph.D., prof. Ing. Jan Roda, CSc., prof. Ing. Jan Uhlíř, CSc., prof. Ing. Vojtěch Koráb, CSc., Ing. Věra Mulačová, Ph.D.

Pro hodnocení PEF ČZU zpráva vycházela ze sebehodnotící zprávy, která byla dle zadání zpracována samostatně pro každý hodnocený obor, dalších podkladových materiálů zpracovaných fakultou, z veřejně dostupných informací a poznatků, které vyplynuly z návštěvy PEF ČZU.

Návštěva ÚPS se uskutečnila 7. června 2011 ve složení: Jana Geršlová, Evžen Kočenda, Jan Roda, Jan Uhlíř, Dagmar Kaplanová (Sekretariát AK). Vedení fakulty bylo zastoupeno: děkan, prof. Ing. Jan Hron, DrSc., proděkan a předsedové oborových rad všech doktorských studijních programů na PEF ČZU.

1. Úvod

Přehled akreditovaných DSP/DSO:

Název studijního programu	Název studijního oboru	St. doba studia
Ekonomika a management / Economics and Management	Management / Management	3 / 4
Ekonomika a management / Economics and Management	Podniková a odvětvová ekonomika / Sector Economics and Economics of Enterprise	3 / 4
Hospodářská politika a správa / Economics Policy and Administration	Regionální a sociální rozvoj / Regional and Social Development	3 / 4
Kvantitativní metody v ekonomice / Quantitative Methods in Economics	Systémové inženýrství / System Engineering	3 / 4
Systémové inženýrství a informatika / System Engineering and Informatics	Informační management / Information Management	3 / 4

Všechny doktorské studijní obory (DSO) jsou uskutečňovány v prezenční a kombinované formě. Studium se řídí příslušným studijním řádem, který platí pro celou ČZU. Oborové rady

všech DSO splňují podmínky Standardů AK, jsou v nich dostatečným způsobem zastoupeni akademičtí pracovníci PEF ČZU i externí odborníci.

Sebehodnotící zpráva všech pěti DSO, kterou fakulta AK předložila, nebyla dostatečně přehledně zpracována: tabulky G nebyly řazeny abecedně, nýbrž podle zcela neprůhledného klíče, v textu bylo velmi těžké se orientovat, v podkladech byly chybně uvedeny program a obor, ve kterých pedagogové vystupují, v přehledech jejich publikací nebyly práce seřazeny podle let, nýbrž u některých zcela nahodile; řadu údajů bylo možné doplnit až u příležitosti návštěvy ÚPS na PEF ČZU. V závěrečném sebehodnocení u jednotlivých oborů fakulta použila stejné konstatování, které ovšem nikterak neodrazilo aktuální stav: za slabé stránky fakulta považuje pouze nedostatek financí na stipendia, délku studia a „interdisciplinaritu oborů“ (velmi nejasná formulace, protože doktorské studijní obory na PEF se prolínají). Fakulta tak v sebehodnotící zprávě nepojmenovala základní problémy, kterých si je, jak se ukázalo při návštěvě ÚPS, vědoma – především oblast kvalifikační struktury pedagogů (chybějící střední generace akademických pracovníků), vysoký počet disertačních prací na jednoho pedagoga, problémy vycházející ze specifického postavení PEF a jejich pedagogů na ČZU atd.

Kvalita disertačních prací, které měla ÚPS k dispozici, je obecně nižší. Kromě formální nejednotnosti (velikost a typ písma, okraje, řádkování a způsob citací) postrádá řada z nich prvek samostatné vědecké práce za použití vědecké metodologie, často chybí popis metodiky nebo jsou místo toho uváděny jen obecně platné a nedostatečné postupy. Převažuje jednoduchá, komentovaná deskriptivní statistika (v mnoha případech ve formě ilustrované statistiky). Není důsledně uplatňována zásada citací zdrojů použitých v disertačních pracích, (chybí např. údaje stránek apod.) Témata disertačních prací se u všech DSO, ale především oborů Management, Podniková a odvětvová ekonomika a Regionální a sociální rozvoj prolínají, nejsou příliš rozlišena vědní zaměření oborů (dokládá to ostatně i způsob předložení disertací i zpracování sebehodnotící zprávy). Tato situace je problematická u řešených disertačních prací – PEF ČZU by měla zvážit, zda doktorské práce tematicky upravit či směřovat tak, aby odpovídaly zaměření oboru a samostatné vědecké činnosti.

2. Studijní program Ekonomika a management, obor: Management

CELKOVÝ POČET STUDENTŮ	POČET ABSOLVENTŮ	POČET STÁVAJÍCÍCH STUDENTŮ	
74	14	v prezenční formě: 20	v kombinované formě: 15

V anglické verzi studuje 1 student v prezenční formě.

Výzkumná činnost

Vědeckovýzkumná základna je v současné době představena plněním úkolů grantů – z pěti uvedených jsou tři aktuální, dva z nich jsou granty GAČR – na znalostně orientované organizace a systémy. Problémem je, že se tato vědeckovýzkumná činnost fakulty neodráží v zapojení doktorandů do těchto projektů.

Akademičtí pracovníci

U garanta oboru hlavní výstupy z publikací odpovídají výzkumné profilaci oboru, i když publikace se převážně orientují na specifický časopis (Zemědělská ekonomika).

U přednášejících je odborné zaměření pedagogů různorodé a převážně nad rámcem oboru (řada témat silně tenduje do zemědělství, což je způsobeno specifickým charakterem PEF ČZU), někteří pedagogové nepublikují vůbec, případně někteří vydávají pouze učební a studijní texty.

Někteří školitelé vedenou neúměrný počet disertačních prací (někteří až 10 nebo dokonce 15), i když PEF ČZU ve své zprávě konstatuje „rovnoměrné zatížení“ – průměrně 7 („vysvětlení: vzhledem k dlouhodobě se opakujícím základním charakteristikám – poměr prezenční a kombinované formy studia a míra neúspěšnosti v počátcích studia – je uvedený počet doktorandů zvladatelný“). Tento stav může být jednou z příčin nižší kvality disertačních prací. U některých školitelů je problematická publikační činnost vzhledem k zaměření oboru Management.

Disertační práce a povinnosti, kvalita obhájených prací, dokumentace, posudky, publikace doktorandů

Administrativně je průběh studia i průběh obhajob doktorských disertací velmi dobře zpracován. Obhajoby probíhají před početně zastoupenými komisemi. V posudcích se objevuje spíše pohled na řešené téma než pohled směrem k zaměření oboru.

Témata obhájených doktorských prací neodpovídají v řadě případů zaměření oboru, jsou obecná nebo bez dostatečného výzkumného základu. Nedostatky tohoto charakteru jsou patrné např. u těchto prací „*Využití standardizace při řízení kvality služeb v prodejní síti*“; „*LCC jako nástroj marketingové komunikace na trzích vodovodů a kanalizací*“; „*Vzdělávání a rozvoj manažerů*“. U řešených prací je řada problematických témat, které neskýtají prostor pro dostatečně kvalitní zpracování vědecké práce v intencích doktorského studia. Jsou to např. „*Marketingová komunikace*“ (tři práce se stejným názvem); „*Vliv jakosti na konkurenceschopnost mléka a mléčných výrobků*“; „*Marketingový výzkum pro univerzitní účely*“; „*Řízení procesů*“; „*Řízení inovací*“; „*Vzdělávání*“. Práce jsou zaměřeny mimo výzkumnou profilaci DSO Management, míří silně do marketingu, marketingové komunikace a regionalistiky, i když má fakulta k dispozici odpovídající obor – jde např. o práce „*Management v regionálním rozvoji*“; „*Využití lokálního marketingu pro rozvoj regionu*“.

Pro disertační práce platí výše uvedená konstatování. U doktorandů není zřejmý podíl na řešených grantech fakultou. Povinnost doktorandů publikovat výsledky své práce v recenzovaném vědeckém časopise jsou řešeny většinou výstupy z konferencí a publikováním v časopisu Zemědělská ekonomika.

Zahraniční mobility studentů jsou na jejich počet poměrně nízké (pouze 2 vyjíždějící studenti za sledované období).

3. Studijní program Ekonomika a management, obor: Podniková a odvětvová ekonomika

CELKOVÝ POČET STUDENTŮ	POČET ABSOLVENTŮ	POČET STÁVAJÍCÍCH STUDENTŮ	
96	36	v prezenční formě: 21	v kombinované formě: 44

V anglické verzi studuje 7 studentů v prezenční formě.

Výzkumná činnost

Vědeckovýzkumná činnost v oboru je směřována především do agrární oblasti. Vazba některých projektů na obor je jen velmi slabá (Grain legumes – FP6 EU), aktuální grant GAČR je již uveden u oboru Management.

Akademičtí pracovníci

Garant oboru publikuje v intencích zaměření oboru, i když s výrazným přesahem do oblasti zemědělství; jeho výstupy jsou především ve sbornících z konferencí agrárního zaměření a Agricultural Economics/Zemědělská ekonomika.

Někteří školitelé vedou neúměrný počet disertačních prací (někteří dokonce 17 nebo 21). Stejně jako u DSO Management je problematické odborné zaměření školitelů i ve vztahu k jejich publikačním výstupům: publikační činnost buď není žádná, nebo malá orientovaná na učební texty, často tendující k zemědělské problematice (např. zbožiznalství potravin, kvalita a normy) či sborníky z konferencí. Stejná situace je i u přednášejících, u kterých často převažují výstupy z konferencí (v tabulkách většinou bez uvedení stránkového rozsahu). U některých pedagogů je zřetelný rozptyl odborného zaměření (od teologie přes vzdělávání po mezinárodní ekonomii). Riziková je též věková struktura pedagogů, doprovázená absencí publikací.

Disertační práce a povinnosti, kvalita obhájených prací, dokumentace, posudky, publikace doktorandů

Administrativní vedení studentů je i v tomto oboru důsledně zpracováno, ve složkách o průběhu studia a splnění všech povinností byly uvedeny všechny náležitosti. U disertačních prací se projevují obecně aspekty uvedené v úvodní části. Stejně jako u DSO Management, i zde se objevují problémy slabého vztahu obor – odborné zaměření školitele – zaměření disertační práce – odborná kvalita práce. U obhájených prací je tento trend patrný např. u prací „*Demografický a výživový problém světa a možnosti řešení*“ „*Odbory a jejich role v moderní společnosti*“ „*Aspekty zajištění bezpečnosti potravin v rámci distribučního řetězce*“ „*Cestovní ruch jako faktor rozvoje regionu*“ (patřící spíše do DSO Regionální a sociální rozvoj) „*Vývojové tendence trhu stavebního spoření v ČR*“. Řešené disertační práce jsou v řadě případů zaměřeny mimo obor podniková a odvětvová ekonomika, míří do managementu, financí a účetnictví, také ovšem silně do regionalistiky či řeší zcela obecné nebo irelevantní témata (např. „*Systém nemocenského pojištění v České republice a jeho optimalizace*“ „*Systém financování územních samospráv v mezinárodním kontextu*“; „*Vývoj turistiky a agroturistiky ve vybraném regionu. Rozbor a případová studie*“; „*Regionální a strukturální politika EU v České republice*“; „*Financování veřejného sektoru*“).

Z autoreferátů je patrné, že doktorandi splňují předepsané publikační povinnosti publikování, nicméně se neobjevují např. společné publikace školitele s doktorandem. U některých publikací se projevuje spolupráce s podnikovou sférou.

Zahraniční mobility studentů jsou na jejich počet poměrně nízké (pouze 5 vyjíždějících studentů).

4. Studijní program Hospodářská politika a správa, obor: Regionální a sociální rozvoj

CELKOVÝ POČET STUDENTŮ	POČET ABSOLVENTŮ	POČET STÁVAJÍCÍCH STUDENTŮ	
53	14	v prezenční formě: 18	v kombinované formě: 11

V anglické verzi studuje 1 student v prezenční formě.

Výzkumná činnost

Vědeckovýzkumná činnost je v tomto oboru zaměřena především do roviny zemědělství (aktuální jsou dva granty EU: CERTCOST: Economic Analysis of Certification Systems for Organic Food and Farming; FARMPATH: Farming Transitions – Pathways Towards Regional Sustainability of Agriculture in Europe), aktuální domácí je projekt MMR.

Akademičtí pracovníci

Garantka oboru splňuje požadavky Standardů AK jen částečně. Její publikační činnost za posledních 5 let je velmi nízká.

Někteří školitelé vedou neúměrný počet disertačních prací (někteří až 10). Věková struktura přednášejících ohrožuje další rozvoj oboru, problematičtější je rovněž publikační činnost přednášejících, která se ne vždy vztahuje k předmětům, jejichž výuku zajišťují (např. publikující k marketingu přednáší plánování a prognostiku). Odborné zaměření studia se odráží na publikační činnosti řady pedagogů, která je orientována na zemědělskou ekonomiku. Další okolností je také skutečnost, že někteří školitelé oboru Regionální a sociální rozvoj se ve svých publikacích profilují výhradně k DSO Management, kde však nefigurují. Výrazná je v tomto DSO skupina nepublikujících pedagogů.

Disertační práce a povinnosti, kvalita obhájených prací, dokumentace, posudky, publikace doktorandů

Vedení administrativy a průběhu studia je i u tohoto DSO zpracováno důkladně. Obhájené disertační práce vykazují obdobné rysy jako u předchozích dvou oborů a jsou ve vysoké míře zaměřeny mimo obor Regionální a sociální rozvoj. Míří do politologie, pedagogiky, marketingu či řeší zcela obecná nebo doktorskému studiu neodpovídající témata. V některých případech je patrné nedostatečně kvalitní zpracování doktorské disertace s přihlédnutím k velmi obecně koncipovaným tématům (např. „*Sociální a ekonomický rozvoj regionu Jižní Čechy*“; „*Sociologické aspekty regionálního rozvoje venkovských oblastí ČR a postsocialistických asijských zemí*“ „*Ekonomické souvislosti služeb sociální péče v domovech pro seniory*“; „*Občanská společnost a její vliv na regionální rozvoj: případová studie Mikroregionu Třebíčsko*“). Obdobná situace je u aktuálně řešených pracích, které se vymykají zaměření DSO – především prací politologického charakteru.

U otázky spolupráce s konkrétními regiony není zřejmý výrazný podíl zapojení doktorandů na případných projektech ať už regionů či konkrétních případech veřejné správy. I přes některá témata řešící regionální situaci v zahraničí jsou zahraniční mobility studentů na jejich počet poměrně nízké (pouze 2 vyjíždějící studenti).

5. Studijní program Kvantitativní metody v ekonomice, obor: Systémové inženýrství

CELKOVÝ POČET STUDENTŮ	POČET ABSOLVENTŮ	POČET STÁVAJÍCÍCH STUDENTŮ	
31	14	v prezenční formě: 16	v kombinované formě: 4

Výzkumná činnost

Vědeckovýzkumné projekty jsou vesměs podporovány ze zdrojů EU (uvedeny: YET (Young entrepreneurs training) EU 2005 – 2007; Intelligent Energy Europe, RES Compass EU 2008 – 2010; Dairy (Professional qualifications in the EU) EU 2008 – 2010; LEBEBO (Learn to

become your own boss) EU 2010 – 2012; HERBS (Organic based businesses for SMEs) EU 2010 – 2012). Vazba projektů na kvantitativní metody v ekonomice je velmi volná, některé jsou převážně aplikační. V pracích doktorandů nejsou odkazy na řešení těchto projektů.

Akademičtí pracovníci

Garant oboru publikuje převážně v časopisech Scientia Agriculturae Bohemica a Agricultural Economics. Tématu kvantitativních metod se ve svých publikacích dotýká v oblasti tvorby metrik ve znalostních systémech. Jako školitel vede práce, které většinou odpovídají profilu studijního oboru. Buď rozvíjejí vlastní matematické nástroje, nebo kvantitativních metod kvalifikovaně využívají.

Další školitelé buď nejsou uvedeni u žádné z obhájených prací, nebo se zabývají spíše inženýrskými tématy než tématy kvantitativními. U některých nejsou dosud žádní absolventi a zpracovávaná témata jdou mimo obor kvantitativních metod, jsou obecně systémově inženýrská nebo u zadaných témat není zřejmé, jak dalece zasáhnou obor kvantitativních metod. Další školitelé se věnují problematice statistických metod v ekonomice.

Učitelé uvedení jako přednášející zabezpečují předměty schváleného studijního plánu. Svou odbornou a publikační činností dokládají, že studijní etapa doktorského studia má požadovanou úroveň.

Disertační práce a povinnosti, kvalita obhájených prací, dokumentace, posudky, publikace doktorandů

Disertační práce i průběh studia jsou administrativně dobře ošetřeny. Posudky jsou kvalitní a věnují se kvalifikovaně kriticky tématu práce, aniž zpochybňují příslušnost k akreditovanému oboru studia.

Některé disertační práce jsou tematicky i obsahově problematické. Vymykají se oboru „Systémové inženýrství“ nebo jejich název necharakterizuje vědecky dostatečně kvalitní zpracování doktorské disertace (např. „ČR v rámci regionální politiky EU“, „Úroveň vzdělanosti na vybraných krajských zařízeních a další celoživotní vzdělávání“).

Zahraniční mobility studentů jsou na jejich počet poměrně nízké (za obor vyjel 1 student).

Zásadní doporučení se týká nutnosti uspořádat logicky strukturu PROGRAM > OBOR. Jako vhodné řešení se nabízí přesun tohoto oboru do programu Systémové inženýrství a informatika s tím, že oborem budou Kvantitativní metody v ekonomice.

6. Studijní program Systémové inženýrství a informatika, obor: Informační management

CELKOVÝ POČET STUDENTŮ	POČET ABSOLVENTŮ	POČET STÁVAJÍCÍCH STUDENTŮ	
57	19	v prezenční formě: 17	v kombinované formě: 15

Výzkumná činnost

Vědeckovýzkumná základna je v současné době představena plněním úkolů grantů – ze čtyř uvedených jsou tři aktuální, jeden z nich je grant GAČR (SMEW – Inteligentní prostředí na pracovištích).

Akademičtí pracovníci

Garantem oboru je publikačně aktivní a vůdčí osobností oboru. Všichni školitelé vedli a vedou práce, které plně odpovídají specifikaci studijního oboru. Je však třeba varovat před inflací rozpracovaných témat, z nichž některá vyvolávají pochybnost o vědeckém přínosu pro aplikovanou informatiku (viz např. „*Web design z hlediska handicapovaných občanů*“, „*E-learning – možnosti a způsoby řešení při tvorbě výukových kurzů*“, u dalších hrozí nebezpečí povrchnosti zpracování).

Další riziko se týká zátěže školitelů. Školení rozpracovaných témat je rozděleno velmi nerovnoměrně (někteří školitelé vedou až 13 doktorandů).

Závažným problémem studijního programu je věková struktura školitelů a přednášejících. Pro vedení katedry a garanci oboru se zatím nerýsuje vhodný pokračovatel, který by školu vybudovanou prof. Vranou převzal.

Učitelé uvedení jako přednášející zabezpečují předměty schváleného studijního plánu. Svou odbornou a publikační činností dokládají, že studijní etapa doktorského studia má požadovanou úroveň.

Disertační práce a povinnosti, kvalita obhájených prací, dokumentace, posudky, publikace doktorandů

Pro disertační práce z tohoto oboru platí obdobné připomínky jako u ostatních oborů.

Zahraniční mobility studentů jsou na jejich počet poměrně nízké (za obor vyjel 1 student).

7. Závěry

Provozně ekonomická fakulta ČZU uskutečňuje studijní programy na úrovni, která sice odpovídá akreditaci, ale naznačuje některé problémy v různém stupni závažnosti. Nedostatky se vyskytují u všech studijních oborů. V první řadě je problémem tematické i personální prolínání oborů, nejsou jasně stanoveny jejich kontury – příčinou je personální zabezpečení oborů (pedagogové s nevyhraněnou výzkumnou orientací směrem k oboru). Toto prolínání se pak negativně projevuje na nevyhraněném profilu absolventa, jehož znalosti a dovednosti neodpovídají nárokům pro jednotlivé vědní obory.

Slabé je napojení doktorského studia (včetně témat prací) na výzkumné grantové projekty řešené fakultou.

Publikační činnost školitelů a přednášejících především ryze ekonomických oborů je široce zaměřená, není možné vysledovat odborný zájem publikujících, specifické výzkumné směřování jednotlivých pracovišť či vytváření vědních škol. Z publikací školitelů i přednášejících převažují sborníky z konferencí, skripta či učební texty, nebo jsou v řadě případů publikace minimální nebo dokonce žádné. Časopisecké články se orientují na odborné periodikum vydávané ČZU Zemědělská ekonomika/Agricultural Economics. PEF by měla publikační činnost vyučujících zapojených do doktorského studia výrazněji zacílit na časopisy zahraniční a časopisy s IF.

Disertační práce jsou velmi široce zaměřené, což je určitým signálem nedostatečné fungování vnitřních kontrolních mechanismů kvality při zadávání a schvalování doktorského projektu. Některé již obhájené práce postrádají prvek samostatné vědecké práce za použití odpovídající metodologie; u zvolených metod zpracování převažuje jednoduchá komentovaná deskriptivní

statistika (velmi často tzv. „ilustrovaná statistika“). Práce se vyznačují též formálními nedostatky ve způsobu citací (nedohledatelnost zdrojů), neexistencí jednotné úpravy, používáním zkratk v názvech.

V publikační činnosti doktorandů převažují výstupy z konferencí ve sbornících, minimální je mobilita studentů během studia.

PEF by měla výrazně limitovat počty doktorandů na jednoho školitele, současný stav je v některých případech zcela neúměrný.

Kontrola plnění závěrů:

AK požaduje předložit v září 2012 kontrolní zprávu, která by měla obsahovat přijatá opatření PEF ČZU k odstraňování zjištěných nedostatků a stabilizaci doktorských studijních oborů. Za další rok v září 2013 by fakulta měla předložit zprávu, z níž by byl již zřejmý efekt přijatých opatření.